

Tilbakemelding Smøla kommune 18/1806

Dette blir ein kort/enkel tilbakemelding med bruk av stikkord (er ikkje fullstendig, men gjev ein peikepinn). Det er vanskeleg å gje ein meir konkret tilbakemelding når ROS-analysen framleis er mangelfull. Når analysen er ferdig (meir utfyllande), kan vi gje meir konkrete tilbakemeldingar på om planføresegnar/-kartet er tilfredsstillande (dei må sikre avdekka risiko/sårbarheit i ROS-analysen – vi/kommunen veit ikkje kva som må sikrast, eller kva som er tilstrekkeleg, før analysen er ferdig – obs. framtidige motsegner).

Fylkesmannen vil gjerne hjelpe/støtte kommunen i arbeidet/prosessen med analysen, i forkant av at analysen kjem på ny høyring. Etter kvart som vurderingar kjem på plass i analysen, kan vi gje meir konkrete tilbakemeldingar på vurderingane/oppfølging enn det som er mogleg no.

Det ligg ved to ROS-analysar på oversiktsnivå laga av to kommunar (Volda og Haram), der vi ikkje har hatt motsegn til sjølve analysen. Dette er dømer på korleis analysen kan gjerast, ikkje fasit eller perfekt... Vi gjer òg merksam på at desse ROS-analysane har fleire relevante vedlegg (m.a. temakart, KU, o.l.) som utfyller ROS-vurderingane utover det vi legg ved denne oversendinga.

Ein risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse) skal vise alle risiko- og sårbarheitsforhold som har betydning for om areal er eigna til utbyggingsføremål, og eventuelle endringar i slike forhold som følgje av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarheit skal merkast av i kartet som omsynssone, jf. plan- og bygningslova §§ 4-3 og 11-5.

Når ROS-analysen er utarbeidd etter lovkravet, må kommunen gå gjennom areala i KU og vurderingane knytt til samfunnstryggleik på nytt. Oppdatert/ny kunnskap i ROS-analysen kan få konsekvensar for vurderingane knytt til samfunnstryggleik gjort i KU, og kva krav som må stillast i planføresegnene/-kart for å sikre tilstrekkeleg tryggleik.

Om planen ikkje tek omsyn til kjent/avdekka risiko (følgjer opp funn i ROS-analysen), er dette motsegngrunnlag.

ROS-analysen

Metode

- Det er vald å nytte risikomatrise i analysen, men det er ikkje skildra kva som ligg bak vala av sannsyn og konsekvens. T.d. kva er «svært sannsynleg», «meget sannsynleg» osv? Tilsvarande med konsekvens. Kva er «alvorleg» konsekvens eller «kritisk» konsekvens for Smøla kommune?

Identifisere moglege hendingar

Vi ser mellom anna i planføresegnene at det er risiko/sårbarheit som planen ynskjer å ta omsyn til. Dei uønskte hendingane er derimot ikkje analysert. Kva vurderingar ligg bak krava i føresegnene? Utan synleggjering av vurderingane, kan innbyggjarar/planleggarar/politikarar ikkje vite om planen sikrar tilstrekkeleg tryggleik mot dei uønskte hendingane i tråd med lov og forskrift.

Frå planføresegnene:

- 1.7.5 byggegrense mot elv og vassdrag (30 meter).
 - Ikkje med i analysen. Kvifor 30 meter? Tilstrekkeleg? NVE sin rettleiar «Flaum- og skredfare i arealplanar» (50-100 meter frå elv, 20 meter frå bekkar), «Klimaprofil Møre og Romsdal». Erosjon?
- 1.11.2 varetaking av bekkar
 - Flaum- og erosjonsfare frå bekkar ikkje med i analysen. Avstand frå bekkar? Kva er «tilstrekkeleg tryggleik» (ikkje vurdert/skildra). Overvasshandtering/urban flaum

ikkje vurdert i analysen. Kunnskap/rettleiing: «Flaum- og skredfare i arealplanar» (50-100 meter frå elv, 20 meter frå bekkar), «Flaumfare langs bekkar», «Klimaprofil Møre og Romsdal», Norsk Vann «Veiledning i klimatilpasset overvannshandtering» og «Vann og avløp i arealplanlegging og byggesaksbehandling».

- 1.11 rettleiing til føreseigna. Geotekniske undersøkingar ved utfylling i stransone/sjøbotn
 - Ikkje med i analysen. Fare for ustabil grunn/kvikkleire i kommunen? NGU sitt lausmassekart viser område der det ofte kan finnast marin leire. Kan ikkje utelukke ustabil grunn/kvikkleire. Fare for områdeskred/ustabil grunn? Ikkje vurdert, eller varetatt i plan. Må vurderast. NVE retteliar «Sikkerhet mot kvikkleireskred».
- 2.4.2 b. rettleiing til føreseigna. Unngå samlokalisering som kan medføre risiko
 - Ikkje vurdert i analysen.
- 3.1 sikringssone nedslagsfelt for drikkevatt
 - Drikkevatt ikkje vurdert i analysen.

Frå planomtale:

- Trafikktryggleik
 - Ikkje vurdert i ROS-analysen. Ulukkespunkt? Uheldig samlokalisering som gjev trafikkutfordring? Gjer planlagt arealbruk situasjonen betre/verre? Funn/vurderingar i trafikktryggingssplanen som må inn i analysen/følgjast opp i arealplan?
- Omsynssoner rundt høgspontanlegg.
 - Inn i ROS-analysen. Kanskje sjekke med netteigar kva som er tilstrekkeleg avstand (om kommunen ikkje har mange anlegg)? Elles bør ein velje det konservative talet (vise *potensiell* fare), og finne reell avstand på reguleringsplannivå...

Hendingar vurdert i ROS-analysen

- Stormflod og havnivåstiging
 - Tilrådde tal frå DSB sin retteliar skal rundast av til næraste 10. Dvs. 20-årsstormflod **2,5** meter, 200-årsstormflod **2,7** meter og 1000-årsstormflod **2,8** meter. Ikkje inkludert lokal vurdering av vind- og bølgepåslag. I vurdering av aktuelle tiltak kjem ein fram til planeringshøgde på 2,5 meter? At i detaljregulering *vil det kunne vere behov* for nøyare vurdering (!)? Aktuelle tiltak samsvarar ikkje med dei vurderingane som er gjort med tanke på faren for stormflod og havnivåstiging i kommunen. Kva må kommunen gjere for å sikre tilstrekkeleg tryggleik i samsvar med krava i TEK? Korleis skal kommunen sikre dette gjennom arealplanen? Legg kommunen opp til at det er mange område som skal utbyggast og som ligg for lågt (kote 2,5), kor mykje ligg allereie i dag for lågt, må gjerast tiltak? (sehavniva.no). Skal ein oppnå tilstrekkeleg tryggleik gjennom konstruksjon/dimensjonering av tiltak? Er det ein god løysing for bustadhus/hytter/næring at dei skal oppleve/tole å overfløymast i gjennomsnitt ein gong kvart 20 år (kote 2,5)? Kva med uteområde?
- Brann
 - I vurderinga: korleis er framkomstmoglegheitene til brannvesenet til byggeområde, innsatstid? Korleis er det med tilgang til sløkkevatn? Spesielt sårbare (utbyggings)område ved brann? Vurderinga av tiltak som er gjort kan ikkje sikrast gjennom arealplan. Har kommunen ein plan for å følgje desse opp der dette er relevant? Er det noko kommunen kan gjere gjennom tiltak i arealplanen som kan betre branntryggleiken om dette er naudsynt? Planlagt ny utbyggingsføre mål der innsatstida til brannvesenet er viktig? Brannførebygging. (TEK17, kap. 11).

- Verksamhetsrisiko
 - Næringsområde og verksemdar som handtera farlege/ureina stoff, eksplosivar osv. Har kommunen slike verksemdar? Kvar er dei lokalisert? Er det (i dag) uheldig samlokalisering som ein bør endre/betre? Får slike område/verksemdar konsekvensar for kva kommunen vil planlegge i nærleiken? Får det konsekvensar for naudetat (brann)? Kva føringar skal planen legge for planlegging av verksemdar/næring?
 - Høgspenning – flytt vurderinga frå planomtale til analysen.
- Kritiske samfunnsfunksjonar
 - Infrastruktur og samferdsel, men kommunen har vel andre kritiske samfunnsfunksjonar?
- Andre relevante hendingar som må analyserast???

Konklusjonar

Sjekk siste avsnitt. Blandar ein her saman heilskapleg ROS-analyse etter sivilbeskyttelseslova, og ROS-analyse knytt til arealplanlegging etter pbl.? Sjå korleis Haram og Volda kommune skildrar i ROS-analysen korleis funn skal følgjast opp i plankart og føresegnar – med andre ord kva konsekvensar funn i analysen får for arealdelen. Ryddig og oversiktleg.

Planføresegnene

1.7.5. Sjå merknad til ROS-analyse. Kvifor 30 meter? Ikkje i tråd med NVE sin rettleiar.

1.11.1 «ras og flom». Står det ikkje i ROS-analysen at kommunen *ikkje* er skredutsett? Ny utbygging på kote 2,5 sikrar ikkje utbygging mot stormflod (truleg heller ikkje flaum...?), sjå kommunen sin ROS-analyse (og DSB sine utrekningstal). Flaum og stormflod har same tryggleikskrav, men er ikkje same type hendingar...

1.11.2-4 Bekk/flaumveg/overvatn. Ikkje satt avstand mot bekk for å sikre mot flaum/erosjon/klimatilpassing? Kvar er det flaumfare og kva er «tilstrekkeleg tryggleik»? NVE sin rettleiar, klimaprofil, SPR! (inn i ROS-analyse)

1.11. Rettleiingstekst til føresegnene. ROS-analyse krav til alle planar etter pbl., ikkje berre i potensielle fareområde. I *potensielle fareområde* skal reell fare avklarast seinast på siste plannivå. Er kommuneplanen sin arealdel siste plannivå, skal reell fare avklarast her. Geotekniske undersøkingar må vere krav i planføresegnene i område med potensiell fare for områdeskred/ustabil grunn. ROS-analysen må avklare kvar slike område vil vere i kommunen.

2.4.2b) rettleiingstekst til føresegnene. Unngå samlokalisering som kan medføre risiko. Må avklarast i ROS-analyse ved planlegging av areal, og ROS-analyse er krav etter pbl. Mest føremålstenleg å avklare dette på kommuneplannivå, men bør òg vere tema i ROS-analyse på reguleringsplannivå.

3.7.1 Slik ein les denne ser det ut som at so lenge ein plasserer tiltak over kote 2,5 står dei trygt. Dette er ikkje tilfelle, sjå ROS-analysen.

3.7.2 Kvar kan F1-tiltak tillatast? Kva meiner/ynskjer kommunen med denne føresegna? Må framleis tilfredsstille tryggleikskrava til F1-tiltak i TEK17.

3.7.3 Er det teikna omsynssone for stormflod i plankartet (ikkje so vi kan sjå)? Kva omfang har omsynssona? Dekker den alt område med potensial for stormflodfare (inkl. havnivåstiging og bølgepåverknad)? ROS-analyse er krav etter pbl.

3.7.4 Ja, men *kva er tilstrekkeleg tryggleik* for Smøla kommune, og *kva tid* vert det naudsynt med risikoreduserande tiltak?? Les ein 3.7.1, kan det verke som kote 2,5 gjev tilstrekkeleg tryggleik, og det er når tiltak skal plasserast lågare enn dette det er naudsynt med risikoreduserande tiltak.. NVE sine retningslinjer dekkjer ikkje stormflod...

3.8 Kvifor 15 meter? – må svarast ut i ROS-analysen. Er omsynssona knytt til ein kartkode? Kartkode må skildrast i føreseigna. Føreseigna er elles grei.

Sikrar plankart og -føresegner tilstrekkeleg tryggleik for hendingar avdekka i ROS-analysen?

Kunnskap/retteleing (ikkje utfyllande)

- http://publikasjoner.nve.no/faktaark/2018/faktaark2018_07.pdf
- http://publikasjoner.nve.no/retningslinjer/2011/retningslinjer2011_02.pdf
- http://publikasjoner.nve.no/veileder/2014/veileder2014_07.pdf
- http://publikasjoner.nve.no/veileder/2015/veileder2015_03.pdf
- <http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>
- https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469/KAPITTEL_4?q=klimateilpasning#KAPITTEL_4
- <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/klimaarbeid/klimateilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimateilpasning/planlegging-av-arealbruk/>
- <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieell/veiledere/klimahjelpen.pdf>
- <https://www.kartverket.no/sehavniva/se-havniva-i-kart/?activeLayers=Stasjoner&zoom=17¢er=152412,7056405&locationId=530163&aar=2090&margin=0&code=200YMAX&fromSea=true&lon=8,011519444444444&lat=63,459652777778>
- https://cms.met.no/site/2/klimaservicesenteret/klimaprofiler/klimaprofil-m%C3%B8re-og-romsdal/_attachment/12032?ts=15dcb1b2fb3
- https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieell/veiledere/samfunnstryggleik_i_kommunen_si_arealplanlegging.pdf

Frå seahniva.no:

Smøla kommune

Oversvømte områder ved 20-års stormflo i 2090.

Bygninger

756

stk

Veier

10,7

km

Areal

18,79

km²

Smøla kommune

Oversvømte områder ved 200-års stormflo i 2090.

Bygninger

797

stk

Veier

13,4

km

Areal

20,25

km²

Smøla kommune

Oversvømte områder ved 1000-års stormflo i 2090.

Bygninger

818

stk

Veier

15,9

km

Areal

21,18

km²